

Enheten för människa och omgivning
Kristian Hansson, 010-730 9885
arbetsmiljoverket@av.se

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Arbetsmiljöverkets yttrande över remissen SOU 2026:37 ”Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola”.

Arbetsmiljöverket har granskat betänkandet utifrån myndighetens uppdrag och lämnar synpunkter på de delar som har betydelse för arbetsmiljön för arbetstagare i förskolan. Arbetsmiljöverket avstår från att yttra sig över övriga förslag.

Sammanfattande ställningstagande

Arbetsmiljöverket **tillstyrker förslagen om reglering av barngruppers storlek och personaltäthet**. Myndigheten bedömer att förslagen kan bidra till bättre förutsättningar för en god arbetsmiljö och minska riskerna för bland annat hög arbetsbelastning. Arbetsmiljöverket vill dock framhålla att de föreslagna nivåerna för barngruppsstorlek och personaltäthet är regler inom ramen för skollagstiftningen. De kan inte ersätta arbetsgivarens skyldigheter enligt arbetsmiljölagen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Att en förskola uppfyller de föreslagna numeriska kraven innebär därför inte i sig att arbetsmiljön är tillfredsställande.

Arbetsmiljöverket **avstår från att ta ställning till förslaget om utökad allmän förskola**, eftersom frågan i huvudsak ligger utanför myndighetens uppdrag, men vill framhålla att en utökning av barnens vistelsetid kan medföra ökade krav på verksamheten och därmed arbetsmiljörisker om den inte åtföljs av tillräckliga personalresurser och en ändamålsenlig organisation.

Arbetsmiljöverket **avstår från att ta ställning till förslaget om krav på personalens kunskaper i svenska**, eftersom frågan i huvudsak ligger utanför myndighetens uppdrag. Myndigheten vill dock framhålla att genomförandet av nya kompetenskrav kan få organisatoriska och arbetsmiljömässiga konsekvenser.

Barngruppsstorlek och personaltäthet

Arbetsmiljöverket **tillstyrker utredningens förslag om högsta antal barn i en barngrupp och reglering av personaltätheten.**

Barngruppernas storlek och tillgången till personal är faktorer som kan ha stor betydelse för arbetsbelastningen och för personalens möjligheter att utföra sina arbetsuppgifter utan risk för ohälsa. Arbetsmiljöverket delar därför utredningens bedömning att det finns skäl att se regleringen av barngruppers storlek och personaltäthet i ett sammanhang.

Arbetsmiljöverket ser särskilt positivt på att regleringen av barngruppers storlek kombineras med en reglering av personaltätheten. Om barngrupper delas upp utan att motsvarande personalresurser tillförs kan arbetsbelastningen i stället öka.

Arbetsmiljöverket vill dock framhålla att en genomsnittlig personaltäthet på förskoleenhetsnivå inte nödvändigtvis speglar personalens faktiska arbetsbelastning under olika delar av arbetsdagen eller i en enskild barngrupp. Arbetsbelastningen påverkas även av exempelvis barnens individuella behov, den faktiska närvaron, personalfrånvaro, tillgång till vikarier, lokalernas utformning, öppettider och vilka övriga arbetsuppgifter personalen ska utföra.

Det bör därför tydliggöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet att de föreslagna nivåerna för personaltäthet och barngruppsstorlek inte utgör arbetsmiljörättsliga gränsvärden. Arbetsgivaren har även när kraven enligt skollagstiftningen är uppfyllda ansvar för att undersöka arbetsmiljön, bedöma riskerna och vidta de åtgärder som behövs. Utifrån förhållandena i den enskilda verksamheten kan det exempelvis krävas en högre bemanning än den nivå som följer av skollagstiftningen.

Arbetsmiljöverket vill även uppmärksamma de föreslagna möjligheterna till tillfälliga avvikelser från kraven på personaltäthet. Även vid exempelvis sjukfrånvaro och andra oförutsedda händelser kvarstår arbetsgivarens skyldighet att förebygga risker för ohälsa och olycksfall. Återkommande bemanningsproblem behöver hanteras inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet och kan inte betraktas enbart som en fråga om att uppfylla en genomsnittlig personaltäthet.

Utökad allmän förskola

Arbetsmiljöverket **avstår från att ta ställning till förslaget om utökad allmän förskola från 15 till 25 avgiftsfria timmar per vecka för barn från tre års ålder.**

Arbetsmiljöverket vill samtidigt betona att genomförandet kan få konsekvenser för personalens arbetsmiljö. Om reformen medför att fler barn vistas längre tid eller att fler barn samtidigt vistas i verksamheten utan en motsvarande anpassning av personalresurser, lokaler och arbetsorganisation kan arbetsbelastningen öka.

Det är därför viktigt att genomförandet inte enbart utgår från antalet inskrivna barn eller från den genomsnittliga personaltätheten. Barnens faktiska närvaro och hur den fördelas under dagen behöver också beaktas.

Förslaget innebär en förändring av verksamheten som kan påverka arbetsmiljön. Arbetsgivaren behöver därför, inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet, undersöka vilka konsekvenser förändringen får och bedöma riskerna innan den genomförs. Det gäller bland annat konsekvenser för arbetsbelastning, bemanning, arbetets organisering och lokaler.

Krav på personalens kunskaper i svenska

Arbetsmiljöverket **avstår från att ta ställning till utredningens förslag om krav på personalens kunskaper i svenska**, eftersom frågan om vilken språklig kompetens som ska krävas av personal i förskolan i huvudsak ligger utanför myndighetens uppdrag.

Arbetsmiljöverket vill dock framhålla att genomförandet av nya kompetenskrav kan få organisatoriska och arbetsmiljömässiga konsekvenser.

Om kraven exempelvis leder till svårigheter att rekrytera personal, vakanser eller ökad personalomsättning kan arbetsbelastningen för övriga arbetstagare öka. Även kompetensutvecklingsinsatser för befintlig personal behöver organiseras så att de kan genomföras utan att skapa en ohälsosam arbetsbelastning.

Sådana konsekvenser behöver beaktas av arbetsgivaren vid planering och genomförande av förändringarna.

Avslutande synpunkter

Arbetsmiljöverket **tillstyrker således förslagen om reglerad barngruppsstorlek, reglerad personaltäthet.** Myndigheten bedömer att förslagen om barngruppsstorlek och personaltäthet kan skapa bättre strukturella förutsättningar för en god arbetsmiljö i förskolan.

För att de positiva effekterna ska uppnås behöver emellertid bemanning, kompetens, lokaler och arbetsorganisation anpassas till de faktiska krav som finns i verksamheten.

Arbetsmiljöverket anser därför att det i det fortsatta lagstiftningsarbetet bör tydliggöras att bestämmelserna om barngruppsstorlek och personaltäthet inte inskränker eller ersätter arbetsgivarens ansvar enligt arbetsmiljölagstiftningen. Att de föreslagna nivåerna uppfylls innebär inte i sig att arbetsgivaren har uppfyllt arbetsmiljölagstiftningens krav. Vilka resurser som krävs måste även fortsättningsvis bedömas utifrån riskerna och förhållandena i den enskilda verksamheten.

De som deltagit

Yttrandet har avgetts av generaldirektören Lars Lööw. I den slutliga handläggningen har även enhetschef Darin Isaksson, avdelningschefen Peter Burman samt tf. chefsjurist Anna Ladeborn Nilsson deltagit. Föredragande har varit Kristian Hansson.

Lars Lööw

Kristian Hansson

Kopia skickad till:
Arbetsmarknadsdepartementet